

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 010 267/99-4007
Signatura: vc3ls201

Oblastní pracoviště č. 01
Okresní pracoviště Praha

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Školské zařízení:	Dům dětí a mládeže Mělník, Na Polabí 2854
Identifikátor ředitelství:	IZO 495 1849 41
Ředitelka zařízení:	Zdeňka Černá
Zřizovatel:	ŠÚ Mělník, Tyršova 105, PSČ 267 01
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Mělník
Termín inspekce:	22. - 24. února 1999
Inspektoři:	B. Hájek, J. Maslarovová
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Řízení školy Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	1 Pedagogická dokumentace dle § 45b zák. č. 76/1978 Sb. o předškolních zařízeních a školských zařízeních ve znění pozdějších předpisů, Zřizovací listina, Výkaz o činnosti střediska pro volný čas dětí a mládeže (Škol V 15-01) za roky 1998, Plán činnosti na školní rok 1998/99, Výroční zpráva 1998, Organizační řád, Rozvrh zájmových útvarů, Personální dokumentace, Přehled pořádání kol soutěží od ŠÚ Mělník, Povinnosti vedoucího zájmového útvaru (dále ZÚ), povinnosti vedoucího dne, zápisy z pedagogických a pracovních porad a další vnitřní dílejší dokumenty

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

2 Koncepční záměry, plánování výchovně vzdělávacího procesu

Koncepce DDM sledující dlouhodobé strategické cíle rozvoje zařízení v místě s dosahem i na další lokality okresu Mělník zpracována není. Krátkodobé cíle se zaměřují na bezprostřední nabídku pro volný čas dětí, mládeže a dospělých. V tomto duchu je také zpracováván roční plán. Plán je členěn dle struktury závazných činností pro tento typ zařízení stanovený § 2 vyhl. MŠMT č. 432/1992 Sb., o střediscích pro volný čas dětí a mládeže. Plán obsahuje: Pravidelnou zájmovou činnost, kalendář příležitostné zájmové činnosti, prázdninovou činnost, individuální činnost, přehled organizovaných kol soutěží vyhlašovaných dle vyhl. č. 431/1991 Sb., o organizování a financování soutěží a přehlídek žáků předškolních zařízení, škol a školských

zařízení, ale i další soutěže, nabídku spontánních aktivit, a ostatní činnosti, které však nejsou vlastní činností DDM, jako např. pronájem prostor. V dikci plánu neodpovídají vždy činnosti jejich významovému vymezení v citované vyhlášce o střediscích pro volný čas dětí a mládeže. Plán ve většině činností opakuje předchozí aktivity. V plánovaných počtech členů zájmové činnosti pravidelné se zachycuje stav již naplněných kroužků, neboť plán je datován k 21. 10. 1998. Koncepce zařízení i plán konzervují předchozí stav. Plán není pojímán jako jeden z nástrojů řízení. Zařízení se stávajícím počtem pracovníků má možnost rozšířit nabídku pro volný čas dětí a zejména mládeže (viz dále).

Koncepce zařízení i plán konzervují předchozí stav, plán není pojímán jako jeden z nástrojů řízení, proto je hodnocení podprůměrné.

3 Plnění výchovně vzdělávacího programu

V zájmové činnosti pravidelné DDM vykazuje k 31.10.1998 54 ZÚ s 876 účastníky.

Věkové složení účastníků dle předložených deníků ZÚ (N= 546):

Věková skupina	%
předškolní děti	8,9
žáci z I. stupně ZŠ	68,8
žáci z II. stupně ZŠ	21,7
účastníci starší 15 let	0,6
Celkem	100,0

V tabulce nejsou zahrnuty 2 ZÚ dospělých, pro které nebyly zavedeny deníky a 2 korespondenční kroužky matematiky. Průměrný počet účastníků v jednom útvaru bez započítání korespondenčních útvarů je 11 členů, počet zvyšují útvary tělovýchovné a počítačové.

Věková struktura účastníků zájmové činnosti pravidelné je nerovnoměrná, dominantní je věková skupina mladších žáků, naopak DDM svou nabídkou neoslovuje žáky starší 15 let.

Dva korespondenční ZÚ matematiky PIKOMAT (7. - 9.ročník) a ZAMAT(4.- 5. ročník) svou formou spadají spíše do **individuální práce s talenty**, jelikož účastníci nemají pravidelné schůzky. Korespondenční kurzy jsou vedeny středoškolskými pedagogy formou korespondence - úlohy, termínové vyřešení a pořadí umístění řešitelů. Zájem žáků a rodičů je mimořádný, v průběhu školních let se pohybuje kolem 150 dětí, např. v roce 1997-98 pracovalo trvale v ZAMATu, dle výsledkové listiny na konci roku, 87 dětí. V letošním roce DDM uvádí 329 účastníků.

V zájmové činnosti příležitostné DDM vykazuje za uplynulý školní rok 289 akcí, z toho 85 o víkendech. Dle interní dokumentace bylo 68 akcí určeno převážně nečlenům ZÚ - z toho bylo 24 zájezdů (16 zájezdů do pražských divadel, 8 zájezdů do zahraničí), 87 vykazovaných akcí byly výlety turistických ZÚ mimo pravidelné schůzky a 134 vykazovaných akcí bylo určeno dospělým (!). V rámci nabídky příležitostných akcí nabízí DDM třídám ZŠ a MŠ různé soutěže v době vyučování. Rozložení nabídky a zaměření příležitostných akcí je neadekvátní posláním zařízení.

Za minulý školní rok vykazuje DDM **25 táborů** (23 letních a 2 zimní). Dle výkazu se letních táborů zúčastnilo 610 účastníků (tj v průměru 26,5 v jednom táboře) a 94 pracovníků tábora - tj. v průměru 4 pracovníci na jeden tábor(!). V plánu na rok 1998/99 v oddíle prázdninová činnost jsou tuzemské letní tábory a zahraniční dětské tábory, aniž je uvedena specifikace. Dle náborového letáku DDM nabízí na léto 1999 10 zahraničních

pobytů pro rodiče s dětmi ve Španělsku a Řecku, z nichž první běhy začínají již 14. června. Pedagogická náplň zahraničních táborů není dokumentací doložitelná. Rekreační zájezdy agenturního charakteru je sporné vykazovat jako pedagogickou činnost DDM.

Z pověření školského úřadu organizuje a zajišťuje DDM **postupová kola soutěží** dle vyhl. č. 431/1992 Sb. V loňském roce vykazuje 23 základních kol, 33 okresních a 2 oblastní. Celkem se postupových soutěží zúčastnilo 7283 dětí. Obdobný počet soutěžních kol organizuje DDM i v tomto školním roce. Kola jsou přiměřeně zajištěna.

Nabídka spontánních aktivit spočívá především v možnosti využít stolního tenisu a v určených volných dnech možnosti práce s počítači.

Naplňování poslání DDM je disproporční. Hlavní zaměření pravidelné zájmové činnosti je na mladší školní věk a v příležitostné činnosti na dospělé. Soutěže z pověření ŠÚ jsou rovnoměrné pro příslušné věkové skupiny. V zájmových činnostech je absence nabídky pro prepubescenty a pubescenty. Vzhledem k disproporcii v zaměření nabídky je činnost hodnocena jako spíše podprůměrná.

4 Odborné a pedagogické řízení

4.1 Organizační struktura

DDM v Mělníku má 2 pracoviště se 7 pedagogickými pracovníky (6,25 přepočtených úvazků). V DDM Mělník je ředitelka a 6 pedagogů, DDM Duha Kralupy nad Vltavou je obsazen 1 pedagogem. Vzhledem k universální středoškolské odborné přípravě kmenových pracovníků není ustanoveno hlubší organizační rozdělení podle zájmových oblastí. Garance za činnosti jsou stanovovány operativně každý rok, jakož i zodpovědnost kmenových pracovníků za činnost externích vedoucích kroužků. Pracovnice v DDM Duha zodpovídá ze celou šíři činnosti v Kralupech.

Dům dětí a mládeže je řízen ředitelkou, která určila svou zástupkyni, která nespĺňuje odbornou a pedagogickou způsobilost. Je vypracován vnitřní řád a organizační řád, které určují pravidla chodu zařízení jen zčásti, mj. nezohledňují existenci odloučeného pracoviště v Kralupech nad Vltavou, které dle náplně práce řídí zástupkyně ředitelky z místa svého působení - Mělník. Pracovnice pobočky v Kralupech nad Vltavou odpovídá i za práci zájmových útvarů, které působí ve Veltrusích. Běžný provoz pobočky v Kralupech nad Vltavou nemůže být řízen na dálku z Mělníka. Pro pravidelný kontakt s orgány města Kralupy nad Vltavou, s řediteli jednotlivých škol v Kralupech a Veltrusích, s rodiči dětí je optimální pověřit řízením pobočky v Kralupech místní pracovníci DDM.

Nabídka ZÚ je určena zejména pro mladší školní věk, tomu také odpovídá odborná a pedagogická příprava kmenových pedagogů - středoškolské pedagogické vzdělání připravuje především vychovatelky školních družin. Pedagogická příprava kmenových vychovatelek na práci s mladším školním věkem je částečně vyrovnávána externími pracovníky. Kmenoví pedagogové, kteří mají garantovat spolupráci s externími vedoucími ZÚ a metodicky je vést, sami nemají vždy dostatečné metodické zázemí pro práci v ZÚ a zvláště v útvarech s vyššími odbornými nároky pro střední a starší školní věk.

V rozdělení ZÚ do zájmových oblastí odpovídá tradiční kategorizaci: Esteticko výchovné - 13 (z toho 4 v Kralupech), společenské vědy - 9 (z toho 2 v Kralupech), sport - 9 (z toho 1 v Kralupech), technika - 14 (z toho 3 v Kralupech), přírodověda -

7 (z toho 2 v Kralupech), ostatní 2. Dělení na zájmové oblasti není důsledné - např. oblast užitého umění jako je paličkování a drhání je zařazeno v Kralupech do společenskovedních oblastí. Dělení na zájmové oblasti vzhledem k univerzálnosti pracovníků je irelevantní.

Řízením a zajištěním ostatních činností jsou pověřovány pracovníce na základě osobního zaměření a dispozic.

Stanovení míry přímé výchovné povinnosti dle § 3, odst. 3 nařízení vlády č. 68/1997 Sb., kterým se stanoví míra vyučovací povinnosti učitelů a míra povinnosti výchovné práce ostatních pedagogických pracovníků ve školství provedla ředitelka rámcově, sama splňuje míru povinnosti vedením 2 ZÚ.

Organizační struktura DDM není řešena koncepčně, nezohledňuje zvláštnosti odloučeného pracoviště a neumožňuje jeho efektivní řízení.

4.2 Personální struktura, personální podmínky výchovně vzdělávací činnosti vzhledem k poslání DDM

Ředitelka DDM má požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost. Ze sedmi interních pedagogických pracovníků mají pouze čtyři požadovanou způsobilost - střední pedagogické vzdělání, vychovatelství. Tři nesplňují kvalifikační předpoklady, z toho jedna pracovníce nemá ukončené úplné středoškolské vzdělání a dvě mají pedagogickou školu se zaměřením pro mateřské školy. Složení externích pracovníků je příznivé. Z celkového počtu 34 vykazovaných externích spolupracovníků má 17 vysokoškolské vzdělání, převážně pedagogického směru a 12 středoškolské buď v příslušné zájmové oblasti nebo u sportovních útvarů doplněné trenérskými zkouškami, ostatní jsou odborníky v příslušných zájmových oblastech.

Personální podmínky jsou průměrné. Vzdělání externích pracovníků je spíše nadprůměrné, nezřídka se jedná o dlouholeté spolupracovníky, kteří našli v práci s dětmi své poslání.

3.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků.

Žádná z interních pracovníků DDM v současnosti nestuduje ani se neúčastní dlouhodobějšího vzdělávání. Pracovnice absolvovaly kurz PC, zúčastňují se seminářů k zajištění táborů, a 4 pracovníce si pravidelně obnovují kvalifikaci zdravotníka pro tábory.

Další vzdělání pedagogů vychází z operativních potřeby zařízení a je na běžné, tedy průměrné úrovni.

5 Kontrolní systém, kontrola a hodnocení.

Dle ředitelky DDM, uspořádání a velikost zařízení jí umožňuje průběžně kontrolovat své podřízené. Pobočku v Kralupech nad Vltavou kontroluje zástupkyně ředitelky - výsledky kontrolní činnosti nejsou doložitelné, částečně se výsledky kontrolní činnosti zabývají porady zaměstnanců.

Důsledně je kontrolován počet členů ZÚ a jejich účastnické platby. Dikce plánů ZÚ a zápisů v denících neumožňují funkční kontrolu činnosti.

Kontrola není ve všech ukazatelích systematická. Je namátková dle možností a potřeb vedoucích pracovníků. Vzhledem k nejasnosti koncepce zařízení jsou i problematické výstupy z kontrolní činnosti.

6 Informační systém - vnitřní a vnější

Vnitřní: Ředitelka DDM svolává pravidelně pedagogické rady, na kterých se scházejí všichni pracovníci DDM - interní i externí. Rady se stejnou náplní se konají zvláště pro pracovníky z Mělníka a zvláště pro Kralupy nad Vltavou. Kromě toho se jednou za tři týdny uskutečňují pracovní porady. Aktuální informace jsou předávány operativně. Zaměstnanci se dovídají aktuální provozní informace včas a v dostatečném množství. Není však dostatečná informovanost o legislativních podmínkách činnosti zařízení pro volný čas dětí a mládeže. Personální dokumentace je chráněna proti zneužití.

Vnější: Informace o nabídce akcí DDM se objevují pravidelně ve všech základních školách ve městech (Mělník, Kralupy nad Vltavou a Veltrusy) a v přilehlých obcích. V rámci náboru žáků na začátku školního roku obdrží letáčky každé dítě ve školách. Přehled o akcích, případně záběry z rozsáhlejších aktivit uveřejňuje i kabelová televize a okresní tisk. Aktuální informace se sdělují také na poradách ředitelů základních škol, v případě organizování soutěží kategorií A, B nebo C je včasnému informování věnována značná pozornost - dopisy, telefonické informace apod.

Vnitřní informační systém je na průměrné úrovni, propagace zařízení je na nadprůměrné úrovni.

7 Vedení povinné pedagogické dokumentace

Pro zájmové útvary jsou zavedeny deníky. Počet členů a jejich identifikační znaky jsou shodné s údaji na přihláškách. Při kontrolní činnosti je věnována malá pozornost formulaci ročních plánů, které jsou součástí dokumentace a zápisům o činnosti účastníků na schůzkách, v části deníků jsou plány i zápisy o schůzkách formální. Standardně vykazované ZÚ dospělých nemají svůj deník.

O příležitostných akcích je vedena vnitřní dokumentace o množství účastníků spojená s případným vyúčtováním. Množství akcí je pořádáno ve spolupráci s jinými subjekty, avšak bez písemných dohod o míře spolupráce, finančním a organizačním podílu apod. U táborů, pořádaných dle vyhl. č. 185/1990 Sb. ve znění pozdějších předpisů, o zotavovacích a jiných podobných akcích pro děti a dorost, je v § 5, odst g, uloženo, aby se zdravotní deník ukládal po dobu 6 měsíců, avšak doba skartace neplatí pro pedagogickou dokumentaci, jako je např. výchovný plán tábora. Tato dokumentace předložena nebyla.

Výsledky soutěží jsou dokumentovány výsledkovými listinami.

Je zavedena kniha úrazů a kniha závad. Personální dokumentace byla během inspekce doplněna.

Dokumentace vykazuje pozitiva i negativa a je hodnocena jako průměrná.

8 Efektivnost využívání přidělených finančních prostředků

Přidělené finanční prostředky kryjí základní provoz zařízení. Účastnické příspěvky za zájmovou činnost pravidelnou ředitelka stanovila v rozmezí 200 - 450 Kč za rok, takto nízký a málo diferencovaný příspěvek nezohledňuje dostatečně atraktivitu a náročnost jednotlivých ZÚ. Za jednu účast na cvičení dospělých je stanoven symbolický poplatek 5 Kč. Účastnické příspěvky jsou málo diferencované a nezohledňují skutečné náklady na činnost.

Část příjmů DDM plyne z pronájmů prostor. Ředitelka pracovně stanovila základní sazby ze pronájem jednotlivých místností. Pronájmy nejsou na základě písemných dohod.

Ceny zájezdů jsou kalkulovány tak, aby vznikly drobné přebytky. Z výnosů je opravováno a doplňováno vybavení DDM.

DDM jako právní subjekt hospodaří s přebytkem. Zpráva o hospodaření je součástí Výroční zprávy, která byla projednána na pedagogické radě 10. 9. 1999 a je uložena u zřizovatele.

Finanční prostředky a jejich využívání je na obvyklé tedy průměrné úrovni.

9 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Dům dětí a mládeže působí v samostatné budově, která byla postavena jako účelové zařízení pro děti a mládež, ovšem s převažující metodickou funkcí, proto v něm původně byla převaha kanceláří nad prostorami pro děti. Postupně vedení DDM zvyšuje užitnou plochu pro zájmovou činnost. Užitné prostory mají následující pojmenování a určení: VIDEO - klubovna je využívána dopoledne pro jazykovou školu a odpoledne zejména pro jazykové kroužky, POČÍTAČOVÁ PRACOVNA je využívána pro 11 ZÚ a další aktivity, tzv. MODELÁRNA je jen pro 2 modelářské ZÚ a příležitostně pro jeden přírodovědecký kroužek, tzv. KUCHYŇ - dříve pracovna dívčích klubů je využívána pouze během 3 dnů 6 výtvarnými kroužky a pro přípravu občerstvení, SÁL užívají tělovýchovné útvary a příležitostně akce, POSILOVNA je pro volné návštěvníky otevřena denně mimo neděle. Pro nabídku činností jsou využívány dále: šatna, herna a v létě terasa, v těchto prostorách nepracují ZÚ. Sál a zasedací místnost se používají pro pořádání různých příležitostních akcí, anebo jsou jednorázově pronajímány subjektům pro jejich činnost. Pro pravidelnou činnost užívané klubovny jsou poměrně malé a zastavěné nábytkem, čímž omezují prostor pro činnost. V době inspekce probíhaly dokončovací stavební práce pro zprovoznění dalších dvou místností. V jedné z nich jsou umístěny počítače, druhá místnost bude používána na různé hry. Počítačový kroužek je vybaven 8 PC (Windows 95, 97).

Kralupy nad Vltavou: V době inspekce činnost probíhala v náhradních prostorách - město zahájilo od ledna 1999 rekonstrukci původní budovy. Náhradní místnosti (2) jsou umístěny v novostavbě. Budova se nachází ve vzdálenější části města, což způsobilo komplikace s docházkou v již otevřených ZÚ. Některé děti přestaly docházet, naopak jiné začínají projevovat zájem o práci v kroužcích. V menší místnosti jsou umístěné starší počítače (286, 486), pro kroužek ovšem zatím nejsou zatím zprovozněny.

V obou městech se část činnosti realizuje i v budovách základních škol - tělocvičny, odborné počítačové učebny - kde jsou dobré podmínky.

Prostorové podmínky v DDM Mělník jsou přes výhrady nadprůměrné, stávající podmínky v DDM Duha v Kralupech nad Vltavou vzhledem k provizoriu nelze hodnotit.

10 Hodnocení psychohygienických podmínek

Klubovny v Mělníce jsou, s výjimkou nově zadaptovaných, malé a těsné. Jsou dimenzovány pro činnost výukového typu, volnou tvořivou činnost účastníků umožňují omezeně. Větší možnosti využití poskytuje sál.

Vzhledem k přeskupování zájmů - nárůst zájmu o výtvarné, tělovýchovné a počítačové činnosti a naopak nenaplnění útvarů pro dívčí rukodělné činnosti se odráží v úpravě vybavení prostor zatím jen částečně. Převaha nabídky aktivit pro cílovou skupinou žáků ZŠ nemá odraz v dovybavování nábytkem - starý ani nový nábytek neodpovídá proporcím této věkové skupiny.

Účastníci ZÚ jsou seznámeni s obecnými podmínky provozu DDM na začátku školního roku, jsou stanoveny také podmínky pro činnost vedoucích ZÚ, avšak chybí provozní řád zařízení a řady některých specializovaných pracoven.

Pitný režim zajišťuje nabídka bufetu v přízemí. Chodby jsou vyzdobeny výsledky tvořivosti práce výtvarných kroužků, pracovny a klubovny takto vyzdobeny nejsou.

Psychohygienické podmínky je možné hodnotit ještě jako průměrné.

11 Hodnocení z hlediska kvality výchovně vzdělávací práce

Zájmové útvary ve většině neaspírují na vyšší cíle. Snahou je bezprostřední náplň volného času, tomu také odpovídá věkové určení pro mladší školní věk, kdy se děti ještě ve většině seznamují s různými zájmovými oblastmi, účast v ZÚ nemá zpravidla hlubší motivaci a zájem se výrazněji neprohlubuje. Takovéto informativní zájmové útvary ve struktuře nabídky převažují. Vyšší aspirace má jen část ZÚ.

čtené jsou příležitostné dopolední výchovně vzdělávací činnosti pro žáky základních škol a mateřských škol. Výchovné působení pracovníků DDM v součinnosti s učitelkami ZŠ/MŠ není nadstandardní. Soutěží pro děti I. stupně ZŠ pořádané v dopoledních hodinách se účastní žáci vždy jedné třídy, její soutěž vedou dvě pracovnice DDM (!), s hodnocením pomáhá učitelka ZŠ. Prostředí je pro děti podnětné, otázky připravené. Úroveň soutěže, otázky, sportovní mezičas měly běžnou úroveň školních akcí. Akce pro děti MŠ pořádaná v dopoledních hodinách v herně mateřské školy byly ozvláštněny jinou vedoucí. Vlastní činnost lze kvalitně na stejné úrovni zabezpečit učitelkou MŠ.

Soubor zájmových útvarů je hodnocen ve svém celku jako průměrný. Vedení didaktických soutěží a zájmových činností příležitostných lze hodnotit jako průměrné. Akce pro děti předškolní nebo v mladšího školního věku v dopoledních hodinách v rámci školní výuky a výchovné práce MŠ není však základní náplň činnosti DDM.

12 Výroční zpráva

Dle požadavku zřizovatele zpracoval DDM dle zadané osnovy výroční zprávu. Při odlišně užitém pojmosloví, které nevychází z ustáleného označení druhů činnosti v DDM, mohou být údaje o efektivitě činnosti mylně interpretovány. Zřizovatel výroční zprávu přijal.

ZÁVĚRY

- 1) Zařízení nemá zpracovanou dlouhodobou koncepci.
- 2) Nabídka činností je disproporční, v zájmové činnosti pravidelné se zaměřuje na mladší školní věk, v příležitostných aktivitách (zájezdech) na dospělou populaci. Chybí nabídka pro prepubertální a pubertální věk.
- 3) Prostorové podmínky pro přímou činnost s dětmi a mládeží v DDM Mělník jsou relativně dobré a v obou zařízeních se postupně zlepšují.
- 4) Vnitřní dokumenty neurčují jednoznačně chod zařízení.
- 5) Pronájem prostor DDM se nedějí na základě smluv.
- 6) Pro činnost ČŠI byly vytvořeny příznivé podmínky.

Doporučení:

- 1) Zpracovat dlouhodobou koncepci zařízení a v souladu s ní vybavovat DDM a jednotlivé pracovny.

